

V

БОТАНІЧНІ ЧИТАННЯ

ПАМ'ЯТІ

Й.К. ПАЧОСЬКОГО

ХЕРСОН – 2009

ДО ВИВЧЕННЯ ЛИШАЙНИКІВ НОВОКАЇРСЬКОЇ БАЛКИ (ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ)

Одним з головних питань охорони природи сьогодні є охорона вже відомих цілинних степових ділянок, виявлення і дослідження нових територій і розробка та встановлення відповідних режимів їх зберігання.

Новокаїрська балка знаходиться на півдні України в межах степової зони Причорноморської низовини Східноєвропейської рівнини, на території Бериславського району Херсонської області біля с. Новокаїри, площею близько 2500 га. Це форма мезорельєфу, що являє собою ерозійну долину зі спадастими схилами. Глибина ерозійного врізу 30-50 м, схили вздовж балки еродовані. На схилах залягають делювіальні суглинки з відслоненнями неогенових вапняків. Ґрунти є сильно еродованими і мають високу карбонатність, на ерозійних схилах вони більш змиті, характеризуються наявністю великої кількості вапнякового щебеню та рухляку. У прибережній смузі Каховського водосховища розвиваються зсувні процеси.

Серед біогеоценозів в Новокаїрській балці зустрічаються гігрофітні заплавні вербові ліси на прируслових зниженнях, обабіч плавневих та болотистих екотопів та на мулистих ґрунтах. На степових схилах спорадично зустрічаються чагарники геміксерофітного типу з видів *Rosa*, *Crataegus*, *Spirea*, *Prunus stepposa*, *Amygdalus nana*, *Cotinus coggygria*. На вершинах схилів та напівплакорних ділянках зростають штучні ліси з листяних, хвойних та мішаних порід.

В ході наших досліджень було проаналізовано розподіл лишайників в межах досліджуваної території. На схилах домінують епілітні види *Bagliettoa baldensis* (A. Massal.) Vězda, *Caloplaca aurantia* (Pers.) J. Steiner, *Aspicilia calcarea* (L.) Mudd. На плакорних ділянках серед спектру рослинності переважають трав'янисті та чагарниково-трав'янисті угруповання ксерофітного типу з домінуванням *Stipa capillata*, *S. ucrainica*. Тут були відмічені *Collema cristatum* (L.) F. Weber ex F. H. Wigg., *C. tenax* (Swartz) Ach. em. Degel. та *Placidium squamulosum* (Ach.) Breuss. На східній експозиції по лівому схилу балки, переважають *Aspicilia calcarea* (L.) Mudd., *Calopaca velana* (A. Massal.) Du Rietz, *Buellia epipolia* (Ach.) Mong, *Lecanora muralis* (Schreb.) Rabenh., *Placocarpus schaereri* (Fr.) Breuss. Значна кількість лишайників була відмічена на корі листяних дерев у лісосмугах (*Acer*, *Quercus*, *Robinia*, *Ulmus*). Тут основний аспект створювали *Lecanora carpineae* (L.) Vainio, *Melanelia glabra* (Schaer.) Essl, *Parmelia sulcata* Taylor, *Phaeophyscia orbicularis* (Neck.) Moberg, *Physcia adscendens* (Fr.) H. Olivier, *Pleurosticta acetabulum* (Neck.) Elix & Lumbsch, *Xanthoria parietina* (L.) Th. Fr., *X. polycarpa* (Hoffm.) Rieber. Основна кількість видів приурочена до кам'янистого субстрату. Аспект загального лишайникового покриву створювали ксерофітні види *Aspicilia calcarea* (L.) Mudd, *Caloplaca coronata* (Krempelh. ex Körb.) J. Steiner, *C. variabilis* (Pers.) Müll.Arg, *Verrucaria nigrescens* Pers.